

Instrucziun da
linguas per
immigrants. KEYSTONE

Cuntinuaziun

«Nus essan oriundamain d'utrò»

Instrucziun da linguas da l'imigraziun en Canada (2)

DA GUIU SOBIELLA

■ **Quai funcziuna en Canada (33 milliuns olmas). Davart l'instrucziun da linguas en lez vast pajais rapporta Rita Furgieue, docenta pli baud da talian ed ussa d'englais e franzos a Toronto (Ontario), la pli gronda citad canadaisa.** L'autura ha instrui in onn a Geneva e descriva sco suonda la situaziun en Canada: «Ins vesa mintga di ils avantatgs d'enconuscher in segund linguatg (...). Plazs da lavur bain pajads en l'administraziun, cunzunt a Toronto, Montréal, Vancouver u Ottawa, pretendan ch'ins sappia bain noss dus linguatgs uffizials. Era la populaziun immigrada a Toronto brama d'acquistar enconuschientschas suffizientas d'in da lez linguatgs u d'omadus per meglierar sias vistas da chattar plazs da lavur e facilitar l'integrasiun dals uffants en la societad canadaisa. Per stimular anc dapli d'emprender linguatgs, renconuscha il Departament provincial d'educaziun [da l'Ontario] la lingua d'origin d'in student u d'ina studenta sco in credit tar il diplom academic (...). L'instrucziun da franzos era [perencunter] plitost arbitraria a Vancouver nua che jau hai vivi; quai deriva segir da la situaziun unica da la

Columbia britannica sper l'Ocean pacific, nua ch'ins instruescha chinais standard ed il dialect chinais dal sid (Cantonese) (...). L'instrucziun da linguas, a la fin dals quints, è stretgamain colliada cun l'identitad culturala, saja quai a Saskatoon, (...) nua che mia sora dat scola e la regenza [provinziala da Saskatchewan] dat pais a linguas e culturas dals Amerindians, ubain en il quartier 'Little Italy' da Toronto (...). Il Canada ha sa sviluppa ad ina societad da pliras culturas nua ch'etnia, razza e lingua èn entretschadas e la multifariadad funcziuna. Questa vegn promovida da citads grondas sco Toronto, Montréal, Edmonton e Vancouver, cun festivals arranschads da differentas gruppas etnicas e frequentads da millis persunas (...). Jau vesel ina differenza impurtanta tranter Geneva, 'citad internaziunala', e las bleras citads grondas canadaisas: Nus distinguain la spira toleranza areguard autras gruppas culturalas, aifer ina cultura dominante gia definida, e la pluralitad culturala che nus [en Canada] encliegain sco basada sin la politica e la pratica da nossas instituziuns (...). Ina da las finamiras principals dal studi da linguatgs è da schlargiar ils orizzonts culturals da studentas e students, stimular l'acceptanza da la di-

versitad e la responsabladad per il cosmopolitsem. I duessan spetgar in'instrucziun excellenta e renconuscher che nus tuts e tutas en quest pajais essan oriundamain d'utrò» (pp. 65–67). La statistica uffiziala da 2001 inditgescha ils linguatgs materns suandants: «58,5 % anglais, 22,6 franzos, 2,9 % chinais, 1,6 % talian, 1,5 % tudestg, 0,9 % pandschabi [da l'India e Pachistan], 0,8 % spagnol, 0,7 % polac, 0,7 % portugais euv.; 0,3 % linguas amerindianas» (4). Il franzos, segund linguatg uffizial federal, ha ina posiziun speziala en l'educaziun; Furgieue punctuescha: «El vegn introduci cun 5 u 6 onns en las bleras provinzas [da lingua englaisa] e resta rom obligatori d'instrucziun en fin al 9avel onn da scola» (p. 67).

Fin

1. Thomas Kessler, *Erfolg und Herausforderung. En: «Tachles», 11 da zercladur 2010, p. 7. Adressa: Postfach 1852, 8027 Turitg. Posta electronica: verlag@tachles.ch. Internet: www.tachles.ch. Funtauna: www.entwicklung.bs.ch.*
2. ISSN 1420-0007. Adressa: Fondazione Lingue e Culture, cp 120, 6949 Comano. Posta electronica: babylonia@idea-ti.ch.
3. C. Helot, *Du bilinguisme en famille au pluri-linguisme à l'école. Paris (Harmattan) 2007.*
4. *Der Fischer Weltalmanach 2010. Frankfurt am Main (Fischer Taschenbuch Verlag, ISBN 978-3-596-72010-1) 2009, p. 295, chavazzin «Kanada».*